

ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ф. РАКОЦІ ІІ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA
TÖRTÉNELEM- ÉS TÁRSADALOMTUDOMÁNYI TANSZÉK

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ІСТОРІЇ
для вступників на навчання
за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр»**

**ÍRÁSBELI FELVÉTELI FELADATOK
TÉMAKÖREI
TÖRTÉNELEMBŐL**

„BA” képzési szintre felvételizők számára

Берегове / Beregszász, 2021

ЗАТВЕРДЖУЮ

Черничко С. С. (ректор)

„_____” _____ 2021 року

JÓVÁHAGYTA

Csernicskó István (rektor)

2021. _____ „_____”

Kidolgozták
a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Történelem És Társadalomtudományi
Tanszékének munkatársai:

Császár István
Dancs György
Molnár Ferenc

Előszó

Intézményünkben a történelem írásbeli vizsga feladatsorát számítógépes módszerrel állítjuk össze egy, a történelem szakos BA (Bachelor) szintű tanárképzés 1. évfolyamának szaktantárgyi ismereteire, tananyagára épülő adatbázis alapján. Jelen füzettel a történelem szak BA (Bachelor) képzésébe jelentkező fiataloknak szeretnénk segítséget nyújtani azzal, hogy bemutatjuk a történelem írásbeli vizsga témaköreit, az írásbeli vizsgán előforduló típusfeladatokat.

A felvételi rendszere és a dolgozatok pontozása többször is változott a főiskola történetében, az állami elvárásokhoz igazodva. Az idén meghirdetésre kerülő szakjainkról, valamint az adott szakokra kötelező felvételi rendszerről, a dolgozatok pontozásáról és értékeléséről, a vizsga témaköreiről intézményünk **Felvételi tájékoztatója** nyújt bővebb információt.

A történelem felvételi teszt megírására 90 perc áll a jelentkezők rendelkezésére.

Az *Egyetemes történelem (ókor)*, az *Ukrajna története (őskor és ókor)*, a *Bevezetés a történettudományba (Honismeret)*, a *Nemzetközi kapcsolatok történetének alapjai*, valamint a *Bevezetés a társadalom- és gazdaságtörténetbe*, *Bevezetés a Politológiába*, *Bevezetés a néprajzba és Bevezetés a muzeológiába* tárgyak témaköreit tartalmazó dolgozatban összesen hat fajta feladattípus található: történelmi kronológiára irányuló kérdések, fogalommeghatározás, történelmi személyekre vonatkozó kérdések, történelmi topográfiára vonatkozó kérdések, többféle történelmi tények szinkronba állítására és a többféle történelmi tényre vonatkozó feleletválasztós feladatok. Mindegyik feladat pontértéke fel van tüntetve a feladat mellett.

A felvételi vizsgán összesen 100 pont szerezhető. Az érvényes vizsgához a felvételizőnek ebből legalább 20 pontot kell megszereznie.

Jelen kiadvány tájékoztató és gyakorlófüzetként kíván szolgálni azoknak, akik intézményünkbe szeretnének felvételt nyerni és államilag elismert felsőfokú diplomát, ezzel együtt releváns tudást szeretnének kapni Történelem szakirányban.

Kitartó tanulást és sikeres felvételizést kívánunk!

A TÖRTÉNELEM FELVÉTELI VIZSGA TÉMAKÖREI

I. EGYETEMES TÖRTÉNELEM (ÓKOR)

Témák:

Az ókori keleti civilizációk és azok maradandó vívmányai:

- Egyiptom
- Mezopotámia
- India
- Kína
- Palesztína
- Fönícia

Az Ókori Görögország története és a hellén kultúra létrejötte:

- Az athéni és spártai állam kialakulása
- A klasszikus demokrácia fénykora
- A görög kultúra értékei

Az ókori Róma:

- Róma korai története, a római birodalom kialakulása.
- A római köztársaság válsága és a principátus kialakulása
- A római kultúra aranykora
- A császárság virágkora az I–II. században
- A kereszténység kialakulása és elterjedése
- A III. század válsága és a késői császárság bukása

Ajánlott irodalom

- Алексеев В.П., Першиц А.И. История первобытного общества. - М., 1999.
Васильев Л.С. История Востока. – М., 1993. – Т.1.
История Древнего Рима /под ред. В.И. Кузищина . – М.: Высш. шк ., 2000. – 383 С.
История Древней Греции /под ред. В.И. Кузищина. – М.: Высш. шк ., 2000. – 399 С.
Кадеев В.И. История древней Греции и Рима / В.И.Кадеев – Харьков: Колорит, 2006. - 326 С.
Крижанівський О.П. Історія Стародавнього Сходу. – Київ, 2000.
Сегеда С.П. Антропологія. - К., 2001.
Станко В.Н., Гладких М.І., Сегеда С.П. Історія первісного суспільства. - К., 1999.
Шнирельман В.А. Происхождение производящего хозяйства. - М., 1989.
Az etruszok és a rómaiak. Bp, 2001.
Castiglione L.: A római művészet. Bp, 1971.
Castiglione L.: Az ókor nagyjai. Bp, 1971.
Egyiptom. Az első civilizációk. Bp, 2001.
Görögország és Magna Graecia. BP, 2001.
H. Klengel: Az ókori Szíria. Bp, 1977.
Hahn István: Istenek és népek. Bp, 1980.
Hahn-Máté: Karthágó. Bp, 1978.
Hérodotosz: A görög-perzsa háború. Bp, 1999.
J. Bright: Nomádok az ókori Elő-Ázsiában. Bp, 1985.
Kákossy László: Ré fiai. Bp, 1979.
Kertész I. : A hódító Róma. Bp, 1983.
Kertész-Hegy-Németh-Sarkady: Görög történelem. Bp, 1998.
L. Oppenheim: Az ókori Mezopotámia. Bp, 1982.
M. Roaf: A mezopotámiai világ atlasza. Bp, 1998.
N. de Lange: A zsidó világ atlasza. Bp, 1996.
Ókori keleti, görög és római történeti chrestomatia.
Polányi Imre: Az ókori világ története. Bp, é.n.

R. Graves: A görög mítoszok. Bp, 1970.
R. Grishman: Az ókori Irán. Bp, 1985.

II. UKRAJNA TÖRTÉNETE (ŐSKOR ÉS ÓKOR)

Témák:

Az őskor és a civilizáció kezdetei Ukrajna területén:

- Az ősemberek: megjelenésük, életmódjuk, munkaeszközeik.
- A matriarchátus és a törzsek kialakulása. Az ősemberek széttelepülése.
- A tripiljai kultúra. Az őskori emberek életkörülményei és vallása.
- Kimerek, szkíták, szarmaták vándorlása a mai Ukrajna területén. Görög városállamok a Fekete-tenger északi partvidékén

Keleti szlávok Ukrajna területén.

- A szlávok régészeti emlékei, életmódjuk, foglalkozásuk.
- A szlávok vándorlása és széttelepedése, a keleti szláv kultúrák.

Ajánlott irodalom

Алексеев, С. В. Історія України : короткий курс лекцій / С. В. Алексеев, О. А. Довбня, Є. П. Ляшенко. – Краматорськ : ДДМА, 2007.
Баран В. Історія України. 1998.
Бойко, О. Д. Історія України : навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. Видання 3-тє, виправлене, доп. – Київ: Академвидав, 2006.
Бунтян К. П. Давнє населення України. Київ. Либідь. 1999.
Геродот. Історія в дев'яти книгах. Київ, 1993.
Грушевський М. Історія України – Русі. Т. 1-10.
Довбня, О. А. Історія України : довідник / О. А. Довбня, Є. П. Ляшенко, Н. Л. Стешенко. – 2-е вид., перероб. та доп. – Краматорськ : ДДМА, 2011.
Довідник з історії України. Кер. Авт. Кол. Ю. Зайцев. Львів, 1998.
Дорошенко, Д. І. Нарис історії України в 2-х т. Т. 1 (до половини XVII ст.). – К. : Глобус, 1992.
Зубар В., Ліньова Є., Сон Н. Античний світ Північного Причорномор'я. Київ. Вид. Ім.. Олени Теліги.
Історія Києва: від княжої доби до сучасності. Збірник документів і матеріалів: Навч. посібник. /За заг. ред. В.Ф.Колесника, А.П.Коцура, Н.В.Терес. – К.: Книги ХХІ, 2005. – 773 с.
Історія України / В. Ф. Верстюк [та ін.] ; під ред. В. А. Смолія. – К. : Альтернативи, 1997.
Історія України / під ред. Ю. Зайцева. – Львів : Світ, 1996.
Історія України від найдавніших часів до сьогодення. Документи та матеріали. – Чернівці: Книги ХХІ, 2008. – 1100 с.
Історія України: Документи. Матеріали. Посібник /Укл. В.Ю.Король. – К.: Академія, 2002. – 448 с.
Історія України: навчально-методичний посібник для семінарських занять / за ред. В. М. Литвина. – К. : Знання, 2006.
Історія України: Хрестоматія: У 2-х ч. – Вид. 2-е /Упор.: С.М.Клапчук (кер.), В.І.Білик, Ю.А.Горбань та ін. – К.: ІЗМН, 1996. – Ч.1. – 372 с.; Ч. 2. –336 с.
Рибалка, І. К. Історія України. Ч. 1: від найдавніших часів до кінця XVIII ст. / І. К. Рибалка. – Харків : Основа, 1995.
Толочко П. Володимир Святий, Ярослав Мудрий. „АртЕК” Київ, 1996.
Толчко П. Київська Русь. Київ. Абрис, 1996.
Україна крізь віки т. 1. На світанку історії. Київ. Основи, 1998.
Україна крізь віки т. 2. Античні держави Північного Причорномор'я. 1998.
Україна крізь віки т. 3. Давні Слов'яни Основи. 1998.

Україна крізь віки т. 4. Київська Русь Основи. 1998.

Хрестоматія з історії України /Упор.: В.І.Червінський (кер.), В.Є.Кругляков, В.В.Пилипенко та ін. – К.: Вежа, 1996. – 352 с.

Яковенко Н. Нариси історії середньовічної та ранньомодерної України. Критика. Київ. 2005.

Font Márta – Varga Beáta: Ukrajna története. Bölcsész Konzorcium, Szeged, 2006.

Font Márta: Oroszország, Ukrajna, Rusz. Pécs, 1998.

Heller – Nyekrics – Orosz történelem I-II. Osiris Kiadó, Bp., 2003.

Iglói Endre, Misley Pál: Régi orosz széppróza. Tankönyvkiadó Budapest, 1977.

Szöveggyűjtemény 1789-1966 Szerk. Polányi Imre. Nemzeti Tankönyvkiadó Bp. 1997.

Szöveggyűjtemény 1789-ig Szerk.: Polányi Imre. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 1995.

III. BEVEZETÉS A TÖRTÉNETTUDOMÁNYBA (HONISMERET)

Témák:

- Vidékünk története a feudális állam létrejöttéig.
- Kárpátalja a régészeti kutatások tükrében.
- Vidékünk a honfoglalás és a késői középkor idején.
- Vidékünk (a mai Kárpátalja) a feudális korszak idején.
- Ung, Bereg, Ugocsa és Máramaros vármegyék megalakulása, közigazgatási története
- Vidékünk a Rákóczi-szabadságharc idején.
- Vidékünk a Habsburg Birodalomban.
- Mária Terézia úrbéri reformjai.
- Reformkor Északkelet-Magyarországon. Társadalmi élet.
- Vidékünk az 1848-49. évi forradalom és szabadságharc idején. A nemzetőrség megalakulása. A podheringi ütközet. A Kazinczy-hadtest tevékenysége.
- Ung, Ugocsa, Bereg, Máramaros megyék az Osztrák-Magyar Monarchiában.
- Nemzetiségek, a ruszin nemzetiségi ébredés.
- Egan Ede és a hegyvidéki akció.
- A mai Kárpátalja területe az I. világháborútól a XXI századig.
- Az első világháború vége. Trianon.
- Kárpátalja a csehszlovák állam kötelékében
- Az első bécsi döntés és Kárpátalja.
- Volosin Ágoston politikája, Karpatszka Ukraina felszámolása.
- Kárpátalja története a szovjet időszakban (1944-1991).
- Politikai élet, pártok kulturális szövetségek, érdekképviselők 1991 után.

Ajánlott irodalom

Дмитро Данилюк: Історична наука на Закарпатті. Ужгород, 1999.

Енциклопедія Закарпаття Візначні особі ХХ. століття Ужгородю 2007.

Іван Поп: Енциклопедія Подкарпатської Русі. Ужгород, 2001.

Історія Закарпаття. Ред. Гранчак І.В Т. 1-3. Ужгород, 1993-1995.

Магочі Павло Роберт: Формування національної самосвідомості: Підкарпатська Русь (1848-1948) Ужгород, 1994.

Олександр Міцюк: Нариси з соціально-господарської історії Підкарпатської Русі, Прага 1938.

Степан Пап: Історія Закарпаття. Т. 1-3. м. Івано-Франківск 2001.

Bagu Balázs - Szakáll Mihály: A szabadságharc nemzetőrei. Ungvár-Bp. 1994.

Bárdi Nándor – Fedinec Csilla – Szarka László (szerk.): Kisebbségi magyar közösségek a 20. században. Gondolat Kiadó – MTA Kisebbségkutató Intézet, Budapest, 2008.

Bendász István: Az 1848-1849-es szabadságharc és a Munkácsi Görög Katolikus Egyházmegye, Ungvár 1997.

- Botlik József: Hármaskereszt alatt. Görög katolikusok Kárpátalján az ungvári uniótól napjainkig (1646-1997) Bp. 1997.
- Braun László: Firczák Gyula részvétele a hegyvidéki és az amerikai akcióban. In: „...a Munkácsi Egyházmegye fejedelme...”. Tanulmányok és források Firczák Gyula munkácsi püspök munkásságának megismeréséhez. Szerk.: Marosi István. Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza–Beregszász, 2019. 89–103.
- Braun László: Hitelszövetkezetek a hegyvidéki kirendeltség keretében 1898-1910 között. Rákóczi-füzetek LXXXV. PoliPrint Kft, Ungvár, 2011. 108 p.
- Császár István: A 72-es beadvány” és résztvevőinek rövid ismertetése. In: „A 72-es beadvány.” Nemzetiségi és oktatáspolitikai a 60–70-es években a Szovjetunióban. Szerk.: Darcsi Karolina, Dobos Sándor. PoliPrint, Ungvár, 2013. 52-56.
- Császár István: A társadalmi élet megítélése Kárpátalján a brezsnyevi érában (korabeli sajtó alapján). Acta Beregsasiensis, 2008, VII. évf. 2. kötet, 60-71.
- Csatáry György: A Lehoczky-hagyaték, Ungvár, 2001.
- Csatáry György: A máramarosi öt koronaváros a Rákóczi-szabadságharc idején. 1703–1711. Ungvár, 2003. 80 p.
- Csatáry György: Gróf Bercsényi Miklós levelei és emléke Ung vármegyében. Ungvár, 2004.
- Csatáry György: Levéltári kalászatok, Ungvár-Budapest, 1993.
- Csatáry György: Múltunk írott ereklyéi, Ungvár – Bp. 1995.
- Csatáry György: Szabadságharc a végeken. Ungvár, 1999.
- Csatáry György: Ugocsa vármegye II. Rákóczi Ferenc államában 1703–1711. Ungvár–Beregszász, 2008. 280 p.
- Csatáry György–Molnár Ferenc–Orbán Melinda (szerk.): Lehoczky Tivadar: Világháborúnk. 1. kötet. Ungvár-Beregszász, 2016. 340 p.
- Csatáry György–Molnár Ferenc–Orbán Melinda (szerk.): Lehoczky Tivadar: Világháborúnk. 2. kötet. Ungvár-Beregszász, 2016. 408 p.
- Dancs György: Az 1831-es kolerajárvány Ugocsa vármegyei vonatkozásai. In: „Így maradok meg hírvivőnek.” In memoriam Soós Kálmán. Tanulmányok Soós Kálmán emlékére. Szerkesztő: Szamborovszkyné Nagy Ibolya. PoliPrint, Ungvár 2012. 66-74.
- Deschmann Alajos: Kárpátalja műemlékei. Bp. 1990.
- Fedinec Csilla: A kárpátaljai magyarság történeti kronológiája. 1918–1944. Fórum Intézet – Lilium Aurum Könyvkiadó, Galánta–Dunaszerdahely, 2002.
- Gálócsy Zoltán: Ung vármegye főispánjai és tisztségviselői a legrégibb kortól 1867-ig. (Szerk: Csatáry György)
- Keresztyén Balázs: A Perényiek és Bárány Perényi Zsigmond élete, emléke Ugocsában. Ungvár, 2000.
- Keresztyén Balázs: Kárpátaljai Művelődéstörténeti Kislexikon. Bp.-Beregszász, 2001.
- Keresztyén Balázs: Kárpátaljai Művelődéstörténeti Kislexikon. Bp.-Beregszász, 2001.
- Kész Barnabás: „Egy földön, egy hazában” Hon- és népismeret kárpátaljai fiataloknak. PoliPrint Kiadó, Ungvár-Beregszász, 2009.
- Kobály József: Kárpátalja népei a történelem keresztútján. Kárpátaljai Szemle. 1993. 3-4.szám.
- Kobály József: Sine ira et stúdió. Ungvár, 1998.
- Lehoczky Tivadar: Bereg megye és a munkácsi vár 1848-1849-ben. Munkács, 1899.
- Lehoczky Tivadar: Bereg vármegye monographiája. I-III kötet, Ungvárott, 1881-1882.
- Máramaros megye (Honismereti írások a monarchia korából) Szerk: S Benedek András. Bp. Beregszász. 1997.
- Mészáros Károly: Ungvár története a legrégibb időktől máig. Pest 1861.
- Molnár D. Erzsébet – Molnár D. István: A kommunizmus áldozata, rehabilitációs alternatívák Kelet-Közép Európában. Beregszász, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász, 2016. 260 p.
- Molnár D. Erzsébet: Kárpátalja szovjetizálása. A megszállástól a bekebelezésig. Rubicon, 2015/5-6. sz. 118-124.
- Molnár Ferenc: A kiegyezés és a ruszin mozgalom. In: Indivisibiliter ac Inseparabiliter. „Feloszthatatlanul és elválaszthatatlanul”. A kiegyezés 150. évfordulója alkalmából rendezett

tudományos konferencia előadásai. Szerk.: Szakál Imre. „RIK-U” Kft. Beregszász–Ungvár, 2018. 22–36.

Molnár Ferenc: A kiegyezés hatása a ruszin mozgalomra. In: Nemzetiségek és törvényhozás Magyarországon. Szerk.: Kovács Kálmán Árpád. Országház Könyvkiadó, Budapest, 2019. 199–222.

Molnár Ferenc: A magyarországi ruszin egyházszervezet kialakulása és fejlődése: Az ungvári unió. In: „Ruszin voltam, vagyok, leszek...”. Népismereti olvasókönyv. Szerk.: Fedinec Csilla–Csernicskó István. Gondolat Kiadó–Charta XXI Egyesület, Budapest, 2019. 63–81.

Molnár Ferenc: A Munkácsi Egyházmegye 1848–1849-ben. Tanulmányok és kronológia. Nyíregyháza, Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, 2014. 220 p. (Collectanea Athanasiana I. Studia; 7.)

Pásztor Emil: A tizenötödik vértanú, Bp. 1985.

Soós Kálmán: Perlekedő évszázadok. Ungvár-Bp. 1995.

Szakál Imre: „Rend, fegyelem, összetartás, s nem lesz panasz többé a Kárpátok bércei között”: Iratok Ruszka Krajna történetéhez (1918-1919). II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász–Ungvár, 2018. 248 p.

Szakál Imre: Telepesek és telepes falvak a csehszlovák Kárpátalján. Kalligram Könyvkiadó – MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézet, Budapest, 2017. 180 p.

Szamborovszkyné Nagy Ibolya (szerk.): „Így maradok meg hírvivőnek”. In memoriam Soós Kálmán. Tanulmányok Soós Kálmán emlékére. Beregszász –Ungvár, II. Rákóczi Ferenc KMF –PoliPrint, 2012. 258 p.

Udvari István: Ruszinok a XVIII. században. Nyíregyháza 1994.

Ung megye (Honismereti írások Ung megyéből 1944-ig) Szerk: S. Benedek András, Beregszász-Bp. 1998.

Váradi Sternberg János: Az ungvári vár ostroma. Századok öröksége. Budapest-Ungvár, 1980.

Váradi-Sternberg János: Századok öröksége. Bp.-Uzsgorod, 1981.

IV. NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK TÖRTÉNETÉNEK ALAPJAI

Témák:

- A nemzetközi kapcsolatok alapfogalmai
- A nemzetközi kapcsolatok klasszikus résztvevői az államok. Az állam fogalma, megjelenése
- Az ókori kelet államközi kapcsolatai
- Az ókori Hellász nemzetközi kapcsolatai
- A Római Birodalom hatása a Földközi tenger medencéjének nemzetközi kapcsolataira
- A Nyugatrómai Birodalom felbomlása. A középkori Európa új nemzetközi rendjének kialakulása
- A kereszténység szerepe a kora középkor nemzetközi kapcsolataiban.
- Az iszlám megjelenése és térhódítása. A nyugati válasz
- Az érett középkor és a százéves háború
- A nagy földrajzi felfedezések és következményeik
- Európa nemzetközi rendjének változása a koraújkorban
- A napóleoni háborúk
- A nemzetközi kapcsolatok jellemzői Európában a 19. században
- Az első világháború és következményei
- A párizsi békekonferencia és következményei Kelet-Közép-Európában
- A második világháború és következményei
- A nemzetközi kapcsolatok rendszere a két világháború között
- A hidegháború és a kétpólusú világ
- A gyarmati rendszer felbomlása a 20. század második felében
- A rendszerváltozások és következményei Kelet-Közép-Európában

Ajánlott irodalom

- Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу. Ч. 1. /Укладач Баран. – Львів, 2002.
- Тейлор А. Дж. П. Габсбургська монархія 1809–1918: Історія Австрійської імперії та Австро-Угорщини. — Львів: ВНТЛ Класика, 2002.
- Diószegi István: A hatalmi politika másfél évszázada: 1789–1939. Budapest: História – MTA Történettudományi Intézet, 1997.
- Egedy Gergely: Birodalomból Nemzetközösség. Világtörténet. Budapest, 1985.
- Fischer Ferenc: A megosztott világ. A Kelet–Nyugat, Észak–Dél nemzetközi kapcsolatok fő vonásai (1945–1989). Budapest: IKVA, 1992.
- Harald Kleinschmidt: A nemzetközi kapcsolatok története. Athenaeum Kiadó, Budapest, 2000.
- Margaret MacMillan: Béketeremtők. Az 1919-es párizsi békekonferencia. Budapest, Gabo Kiadó, 2005.
- Németh István: 20. századi egyetemes történelem. Osiris Kiadó, 2005.
- Ormos Mária - Majoros István: Európa a nemzetközi küzdőtéren. Felemelkedés és hanyatlás, 1814–1945. Osiris, Budapest, 2003.
- Pándi Lajos: Köztes-Európa 1763–1993. Térképgyűjtemény. Budapest: Osiris, 1997.
- Salamon Konrád: Világtörténet. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2006.
- Vadász Sándor szerk.: 19. századi egyetemes történelem 1789–1914. Európa és az Európán kívüli országok. Osiris Kiadó, Budapest, 2011.

V. BEVEZETÉS A TÁRSADALOM- ÉS GAZDASÁGTÖRTÉNETBE

Témák:

- A társadalom mint jelenség. Társadalmi csoportok.
- Világvallások és elterjedésük
- A gazdaság fejlődése a történelmi korszakok során.
- A középkori társadalom és felépítése: jobbágyság és parasztság.
- A középkori társadalom és felépítése: a rendek.
- Társadalmi konfliktusok a koraujkorban
- Az ipari forradalom, gyáripar, urbanizáció
- A világpiac kialakulása.
- Társadalmi jelenségek a modern időkben: rétegződés és mobilitás
- Társadalmi jelenségek a modern időkben: Fogyasztás és szórakozás
- Társadalmi jelenségek a modern időkben: a munka és gazdaság.
- Társadalmi jelenségek a modern időkben: A család szerepének változása.
- Társadalmi jelenségek a modern időkben: Politika és társadalom
- A jóléti állam
- Társadalmi törésvonalak.

Ajánlott szakirodalom

- Angi János – Barta János stb.: Európa az érett és a kései középkorban (11–15. század) Multiplex Media – Debrecen U.P. Debrecen, 2001.
- Barta János ifj.: „Napkirályok” tündöklése (Európa a 16-18. században)
- Gunst Péter szerk. Európa története. Csokonai Kiadó, Debrecen 1993.
- Gyáni Gábor – Kövér György: Magyarország Társadalomtörténete. Osiris Bp. 2006
- Katus László: A középkor története (Egyetemi tankönyv) Pannonica-Rubicon, Bp, 2000.
- Martin Roberts: Európa története 1789–1914. Az ipari forradalom és a liberalizmus kora. Akadémiai, Bp. 1992.

Nyugat-európai gazdaság- és társadalomtörténet (A rurális társadalomtól a gondoskodó államig.)
H.A. Diederiks et al, Osiris Bp. 1995.
Orosz István – Barta János – Angi János szerk. Európa az újkorban (16–18. század)
Tomka Béla: Európa társadalomtörténete a 20. században. 2009.
Valuch Tibor: Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében 2005.

VI. BEVEZETÉS A POLITOLÓGIÁBA

Témák:

- Politika mint tudomány és mint tantárgy.
- Politológia mint demokráciatudomány.
- Politikai gondolkodás az ókorban. Platón és az ideális állam. Arisztotelész és a kormányformák.
- Társadalmi-politikai törésvonalak
- Párttipológia történeti és szervezeti dimenzióban.
- Az ideológiák
- A hatalmi ágak szétválasztása. Fékek és egyensúlyok rendszere.
- Választási rendszerek, pártrendszerek.
- Politika Németországban, Franciaországban, Nagy-Britanniában és az Egyesült Államokban.
- Politika a posztszovjet térségben.
- Totalitárius és autoritárius államok.
- Politika Ukrajnában és Magyarországon.
- A nemzetközi viszonyok politikája.
- Az Európai Unió intézményrendszere.

Ajánlott szakirodalom

Bayer József: A politikatudomány alapjai. Budapest: Napvilág Kiadó, 1999.
Bihari Mihály: Politológia – A politika és a modern állam. Pártok és ideológiák. Budapest: Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, 2013.
https://ofi.oh.gov.hu/sites/default/files/schoolbook/documents/40137_Betekintdc14.pdf
Darcsi Karolina – Kovács Miklós: Politológia. Jegyzet a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola hallgatói számára. Ungvár: PoliPrint, 2006.
Medina Viktor: EU ismeretek. Budapest: SZIE, 2011.
https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2010-0019_EUismeretek/adatok.html
Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика: [Монографія]. – К., 2000.
Гелей С. Д., Рутар С. М. Основи політології. Навч. посібник. – К., 1999.
Грицяк І.А. Європейське управління: теоретико-методологічні засади: Моногр.- К.: К.І.С., 2006.- 398 с.
Європейська інтеграція України: посібник для державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування / Уклад. М. І. Лахижа. – Полтава, 2018. – 74 с.
Сміт К.Е. Європейський Союз: творення зовнішньої політики на прикладі Східної Європи / Пер.з англ. С.І.Фатія/. – Харків: Тарбут Лаам, 2006. – 308 с.

VII. BEVEZETÉS A NÉPRAJZBA

Témák:

- A néprajztudomány tárgya és feladatai
- Néprajzi alapfogalmak
- A kultúra fogalma

- A magyar néprajztudomány története
- A magyarság néprajzi csoportjai, néprajzi tájegységek. Szociális kultúra
- A magyar folklór (szellemi kultúra, népköltészet)
- A folklór műfajai
- Népszokások
- Néphit, népi vallásosság
- A magyarság tárgyi kultúrája
- Népi építkezés
- Gazdálkodás
- Népi konyha
- Népi díszítőművészet
- Népviselet
- Mesterségek
- Kárpátalja néprajzi gyűjteményei

Ajánlott szakirodalom

Balassa Iván - Ortutay Gyula: Magyar néprajz. Budapest, Corvina, 1979.

Kósa László - Filep Antal: A magyar nép táji-történeti tagolódása. Budapest, 1978.

Kósa László: A Magyar Néprajz tudománytörténete. Budapest, Osiris Kiadó, 2001

Magyar Néprajz III-VIII. Budapest, 1988-2000.

Magyar Néprajzi Lexikon I-V. Budapest, 1977-1982

Voigt Vilmos: Alapismereti bevezetés a néprajz iránt érdeklődő hallgatóknak. Néprajz egyetemi hallgatóknak I. Debrecen, KLTE, 1989.

Тиводар Михайло Петрович: Етнографія Закарпаття: Історико – етнографічний нарис. Ужгород, Видавництво Гражда, 2011.

Тиводар Михайло Петрович: Етнологія. Ужгород, Видавництво Гражда, 2010.

VIII. BEVEZETÉS A MUZEOLÓGIÁBA

Témák:

- Muzeológia mint tudomány és mint tantárgy.
- A múzeumügy egyetemes története.
- Múzeumügy Ukrajnában.
- Múzeumügy Kárpátalján.
- Múzeumügy Magyarországon.
- A múzeumok főbb típusai.
- A múzeumok kiállítási tevékenysége. A kiállítások típusai
- A múzeumi anyagok rendszerezése. A gyűjtés és a rendszerezés általános elvei.
- A múzeumpedagógia általános elvei.
- A múzeum és a modern technológia. A múzeumi séta: fogalma és típusai.

Ajánlott szakirodalom

Balassa M. Iván – Zentai Tünde: Magyarország múzeumai. Múzeumlátogatók kézikönyve. Bp., 2004.

Friedrich Waidacher: Az általános muzeológia kézikönyve. Metamuzeológia, történeti muzeológia, elméleti muzeológia. Bp., 2011.

(http://arthist.elte.hu/Tanarok/SzoekA/Kurzusok/2011/2011osz/Waidacher_20110903.pdf)

Vásárhelyi Tamás – Sinkó István: Múzeum az iskolatáskában. Bp., 2004.

Вайдахер Ф. Загальна музеологія / Переклад з німецької Х. Назаркевич, О. Лянґ, В. Лозинського. – Л.: Літопис, 2005.

Власюк Г.М, Зосимовин О.Ю., Хададова М.В. Музеєзнавство та архівна справа: Навч.-метод.

посібн. Житомир, 2006.

Гайда Л.А. Музеєзнавство в закладах освіти: Навч.-метод. посіб / Кіровоград, обл. ін-т післядиплом. пед. освіти ім. В. Сухомлинського. Кіровоград, 2006.

Дудяк О.А., Файда О.В. Музеологія. Програма курсу для студентів історичного факультету. Методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять. - Львів: "Тріада плюс", 2009. - 72 с.

Рутинский М.И., Стецюк О.В. Музеєзнавство: навчальний посібник. – К.: Знання, 2008.

ÍRÁSBELI VIZSGAFELADATOK

Először olvassa el a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd alaposan gondolja át a válaszait, s azt írja le. Nem egyértelmű áthúzás, javítás, stb. esetében arra a feladatrészt nem kap pontot. Íráskor törekedjen a fogalmazás tömörségére, az írás olvashatóságára. A feladatlapokra csak kék színű golyós- vagy töltőtollal írjon.

I. Válassza ki a négy válaszlehetőség közül a helyes megoldást! (elemenként 1 pont)

1. Ő állt az ókori egyiptomi állam élén:

- a) rádza
- b) császár
- c) fáraó
- d) fejedelem

2. Melyik folyót nevezték a kínaiak „Sárga folyónak”?

- a) Mekong
- b) Jangce
- c) Huangho
- d) Indus

3. Honnan származik a buddhizmus?

- a) Kína
- b) Japán
- c) India
- d) Babilon

4. Melyik civilizációt fedezte fel A. Evans Kréta szigetén?

- a) minoszi
- b) athéni
- c) mükénéi
- d) perzsa

5. Mely egykori görög városállam nem a Fekete-tenger északi partvidékén, vagyis a mai Ukrajna területén található?

- a) Olbia
- b) Milétosz
- c) Khersonész
- d) Pantikapaion

6. Melyik törzs területén jött létre Kijev?

- a) Drevlján
- b) Polján
- c) Sziverján
- d) Ulicsok

7. Melyik évnél említi legkorábban a Kijevi Krónika az "Ukrajna" szót?

- a) 1087
- b) 1097

- c) 1187
- d) 1197

8. Mikor avatták a Tizedtemplomot?

- a) 980
- b) 986
- c) 989
- d) 996

9. Magyar király, Korjatovics Tódor távoli rokona:

- a) IV. Béla
- b) III. András
- c) Zsigmond
- d) III. István

10. Erdélyi fejedelem, aki 1613-ban megszerzi a mai értelemben vett Kárpátalja egy részét:

- a) Bethlen Gábor
- b) I. Rákóczi György
- c) II. Rákóczi György
- d) I. Rákóczi Ferenc

11. Mikor kapta meg Franz Schönborn mainzi érsek II. Rákóczi Ferenc egykori birtokát?

- a) 1711
- b) 1728
- c) 1738
- d) 1740

12. Ki írta a *Kárpátoroszok története (Historia Carpathico Ruthenorum)* című munkát?

- a) Dovhovics Vazul
- b) Lucskay Mihály
- c) Ivan Fogarassy
- d) Balugyánszky Mihály

13. Ki írta a *De Civitate Dei (Isten városáról)* című művet?

- 1) Augustinus
- 2) Marcus Aurelius
- 3) Thomas Hobbes
- 4) Kálvin János

14. Mikor jött létre az Európai Gazdasági Közösség?

- 1) 1947
- 2) 1957
- 3) 1967
- 4) 1977

15. Milyen esemény történt 1815-ben?

- 1) Véget ért a harminc éves háború
- 2) Befejeződött a bécsi kongresszus
- 3) Forradalom tört ki Franciaországban
- 4) Kitört a Krími háború

16. Milyen esemény történt 1945-ben?

- 1) Véget ért az második világháború
- 2) Megkezdődött a Dawes-terv
- 3) Létrejött a Szovjetunió
- 4) Hitler hatalomra jutása

17. Mi nem képezi a társadalomtörténet tárgyát?

- a) társadalmi csoportok kialakulása
- b) az emberi életmód változása
- c) csaták pontos helye és ideje
- d) az ember kulturális tevékenysége

18. Melyik társadalmi csoport nem létezett a feudalizmusban idején?

- a) jobbágyság
- b) ipari munkások
- c) lovagság
- d) papság

19. Minek a hatására alakul ki a modern világgazdaság?

- a) nagy földrajzi felfedezések
- b) urbanizáció
- c) gyáripar kialakulása
- d) Habsburg örökösödési háború

20. Hol került kiadásra az egyik első társadalomtörténeti folyóirat, az *Annales*?

- a) Németország
- b) Nagy-Britannia
- c) USA
- d) Franciaország

II. Kakukktójs. Válassza ki melyik elem nem illik a sorba és indokolja választát! (elemenként 2pont – 1 pont a válasz, 1 pont az indoklás)

1) Hermész, Áton, Szét, Ízisz

Indoklás: _____

2) Jordán, Tigris, Nílus, Eufrátész

Indoklás: _____

3) Ivan Vahilevics, Jakiv Holovackij, Vaszil Karazin, Markijan Saskevics

Indoklás: _____

4) Báthory, Kazimir, Koszinszkij, Sobieski

Indoklás: _____

5) kézművesség, céh, gyáripar, manufaktúra

Indoklás: _____

6) kereszténység, judaizmus, hinduizmus, iszlám

Indoklás: _____

7) Esze Tamás, Kiss Albert, Károlyi Sándor, Bige György

Indoklás: _____

8) Munkács, Nagybereg, Beregszász, Nagyberezna

Indoklás: _____

III. Magyarázza meg az alábbi fogalmakat. (elemenként 2 pont)

- 1) Szfinx
- 2) fórum
- 3) lyitopisz
- 4) poluggya
- 5) jobbágy
- 6) vármegye
- 7) Állam
- 8) Nemzet
- 9) Globalizmus
- 10) ipari forradalom
- 11) világvallás
- 12) manufaktúra
- 13) polgárság

IV. Mit tud az alábbi személyekről? (Ki volt, mikor élt, miről híres?) (elemenként 2 pont)

- 1) Makedóniai Sándor
- 2) Salamon
- 3) Mihajlo Hruszevszkij
- 4) Bohdan Hmelnickij
- 5) Laborc
- 6) Egán Ede
- 7) Thomas Hobbes
- 8) John Locke
- 9) Immanuel Wallerstein

V. Kronológia

1) Kössön egy eseményt a következő dátumokhoz! (elemenként 1 pont)

- a) Kr. e. 477
- b) Kr. e. 753
- c) 1569
- d) 1709
- e) 1831
- f) 1945. 06. 29.
- g) Kr.e. 338
- h) 1492
- i) 1815
- j) 1991

2) Nevezze meg a megfelelő dátumot vagy időszakot! (elemenként 1 pont)

- a) az első olimpiai játékok
- b) a Nyugatrómai Birodalom bukása
- c) Kijevi Rusz megkeresztelkedése
- d) Krevói unió
- e) első bécsi döntés
- f) „podheringi csata”

3) Helyezze sorrendbe az alábbi gazdasági jelenségeket kialakulásuk szerint! Kezdje legkorábban kialakulttal! (elemenként 1 pont)

- a) pénz használata
- b) gyűjtögetés-vadászat
- c) gőzgépek alkalmazása
- d) manufaktúrák kialakulása